

«уніфікований» склад до цих пір чітко не визначений, оскільки одночасно зростають не тільки технічні засоби, програмне забезпечення тощо, так і кримінальні хитрощі самих кіберзлочинців.

Сьогодні виокремлюють наступні проблеми у цій сфері:

- недосконалість законодавства;
- труднощі організації і проведення комп'ютерних експертиз;
- складності проведення заходів оперативно-технічного документування злочинних дій осіб;
- відсутність практики й механізмів розкриття «транснаціональних» комп'ютерних злочинів з територіально-розподіленими й нестабільними в часі слідами тощо [7, с. 73].

В такій ситуації правоохоронним органам доцільно вживати низку заходів:

1. збільшення кількості перевірок підприємств, установ та організацій, діяльність яких прямо пов'язана з використанням комп'ютерних технологій або наданням інформаційних послуг;

2. збільшення перевірок різного роду на об'єктах, що призначені для передачі інформації (супутникові вишки, автоматизовані телекомунікаційні мережі, серверні кімнати тощо);

3. встановлення посиленого контролю за обігом будь-яких технічних засобів, що заборонені для використання у вільному обороті (технічні засоби для зняття інформації з каналів зв'язку, для прослуховування, для вирахування паролів тощо), які можна вільно придбати на певних інтернет-сайтах.

Спеціально-кримінологічне запобігання також відноситься безпосередньо до діяльності поліції, спрямоване головним чином на окремі соціальні групи, які привертають увагу суб'єктів запобігання: особи, що раніше вчинили злочини, звільнені з місць позбавлення волі, засуджені до видів покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, й особи, від яких можна очікувати вчинення злочину, тощо. Отже, виявлення та облік осіб, які здійснюють (або схильні) злочинну діяльність у сфері комп'ютерних технологій є однією із центральних організаційних проблем, оскільки специфіка виявлення й наступної роботи з

такою категорією осіб залежить від особливостей зазначеної категорії злочинів, на підставі наявності у осіб певних знань та їх роду діяльності. У зв'язку з чим, необхідними умовами для розроблення ефективних заходів протидії кіберзлочинності є аналізування особистості кіберзлочинця.

Встановлення тих чи інших обставин потребує, в першу чергу, здійснення працівниками поліції збору й аналізу інформації про оперативну обстановку й потенційні об'єкти запобігання, за допомогою використання (як окремо, так і комбіновано) низки спеціальних методів.

Ефективним напрямком запобігання кіберзлочинності також є здійснення певних заходів щодо порядку користування мобільним зв'язком, що поширений майже у всіх сферах життєдіяльності суспільства, відповідно, може піддаватися тим чи іншим злочинним проявам з застосуванням комп'ютерних технологій або використана для вчинення аналізованих злочинів.

На наш погляд, одним із напрямків протидії кіберзлочинності має стати реформування підрозділів МВС України, що забезпечить підготовку та функціонування висококваліфікованих фахівців в експертних, оперативних та слідчих підрозділах поліції, задіяних у протидії кіберзлочинності, та здатних застосовувати на високому професійному рівні новітні технології в оперативно-службовій діяльності.

Згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 року «Про утворення територіального органу Національної поліції» [2] в Україні створена як юридична особа публічного права Департамент кіберполіції зі статусом міжрегіонального територіального органу Національної поліції.

Створення такого органу правозахисного призначення, на нашу думку, який за своїми технічними та професійними можливостями матиме змогу миттєвого реагування на кіберзлочини та кіберзагрози, а також, у відповідності до кращих світових стандартів проводитиме міжнародну співпрацю сприятиме ефективному знешкодженню транснаціональних злочинних угруповань у даній сфері.

Література

1. Біленчук П. Д. Міжнародна високотехнологічна кіберзлочинність: поняття, сутність, шляхи подолання / П. Д. Біленчук // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 44. - С. 71-75.
2. Про утворення територіального органу Національної поліції : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

УДК 347.122

ПИТАННЯ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ейсмонт С. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31.

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Україна сьогодні знаходиться на шляху подолання негативних явищ у сфері захисту права інтелектуальної власності, зокрема:

- подолання проблем у сфері колективного управління майновими правами;
- легалізація комп'ютерних програм в державних органах;

– протидія інтернет-піратству.

Питання про захист інтелектуальної власності в мережі Інтернет гостро підіймається у більшості країн світу, на жаль, в Україні йому приділяється мало уваги, тому необхідно знайти оптимальні способи вирішення даної проблеми, спираючись на міжнародний досвід.

На сьогодні за рівнем піратства Україна перебуває серед лідерів у Європі. Так, за даними оприлюдненими Державним департаментом інтелектуальної власності, у 2013 році американські експерти фактично визнали нашу країну найгіршим місцем для інвестування та співпраці з питань інтелектуальної власності. Україна була єдиною серед країн списку з таким ганебним статусом, який тягне за собою «бонус» у вигляді накладання економічних санкцій США. І хоч з огляду на події кінця 2013-го - початку 2014 року в Україні представники Америки вирішили не застосовувати економічних санкцій до нас у такий важкий час, статус «країни-порушника №1» залишився. На початку 2014 року США підвищили рейтинг України та перевели її до країн пріоритетного переліку. Поряд з Україною у цьому переліку Китай, Індонезія, Індія, Аргентина [1].

Однією з важливих умов ефективного подолання негативних явищ у даній сфері є не тільки визнання за власниками права на результати інтелектуальної, творчої діяльності і комерційні позначення, а й забезпечення надійного правового захисту цих прав.

Зважаючи на те, що в Україні нормативно-правова база з питань захисту інтелектуальної власності в Інтернеті не відповідає міжнародним стандартам, все актуальнішою стає проблема захисту авторських прав в Мережі. Все частіше виникає питання: чи можна впоратись з незаконним використанням об'єктів авторського права?

Деякі питання знаходять своє врегулювання в Законах України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про авторське право і суміжні права», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм» та ін.

Так, у ст. 1 Закону України «Про телекомунікації» з приводу поняття «Інтернет» представлена наступна легальна дефініція: «Інтернет – всесвітня інформаційна система загального доступу, яка логічно зв'язана глобальним адресним простором та базується на Інтернет-протоколі, визначеному міжнародними стандартами» [2].

На нашу думку, в досліджуваній сфері існує низка проблем, що потребують негайного вирішення, зокрема:

- великий рівень поширення злочинних порушень авторських прав (дії, що порушують немайнові і майнові права автора; піратство; плагіат та інші протиправні дії, що створюють загрозу порушення авторських прав). Найбільш небезпечними видами злочинів у цій сфері є піратство щодо комп'ютерних програм, аудіовізуальних творів, баз даних, книг;

- правова невизначеність багатьох ключових понять або недостатнє їх відпрацювання;

- відсутність контролю щодо збору, розподілу та виплати авторської винагороди;

- відсутність дієвих механізмів захисту.

Захист права інтелектуальної власності, як і будь-якого цивільного права та законного інтересу, здійснюється у передбаченому законодавством порядку із застосуванням належних форм, засобів і способів захисту. За цивільно-правовою доктриною захист може

відбуватися у юрисдикційних та неюрисдикційних формах, остання представлена самозахистом.

О.М. Пастухов пропонує наступні способи вирішення існуючих проблем у сфері захисту авторських прав, викликаних мережею Інтернет:

1. Використання цифрового підпису. Суть цифрового підпису полягає в тому, що він дозволяє ідентифікувати справжнього автора того чи іншого твору, тим самим знімаючи в контрагента будь-які сумніви про те, з ким він має справу.

2. Використання цифрових марок. Найпоширенішою є система так званих «цифрових водяних знаків», впроваджуваних у твори (тексти, графічні зображення і т.д.) у мережі. Їх перевага полягає в тому, що при звичайному візуальному розгляді зображення користувач не бачить яких-небудь закодованих позначень – значка копірайта, імені автора, року видання.

3. Обмеження доступу до матеріалів, що розміщені в мережі Інтернет. Наприклад, бази даних комерційних сайтів і деяких електронних бібліотек та архівів доступні тільки за попередню плату.

4. Методи криптографічного перетворення матеріалів, такі як шифрування, використання якого дозволяє обмежити або повністю виключити можливість копіювання творів.

5. Створення веб-депозитаріїв, що дозволяють фіксувати об'єкти інтелектуальної власності у мережі Інтернет і закріплювати їх правовий статус.

6. Обмежена функціональність. За такого підходу, власник авторського права надає користувачеві примірник твору, який має функціональні обмеження.

7. «Годинникова бомба». Аналогічно до прийому з функціональними обмеженнями, за цього підходу власник авторських прав розповсюджує функціонально повноцінний об'єкт інтелектуальної власності, але встановлює дату, після якої доступ до нього буде неможливим. Один з варіантів такого підходу передбачає закриття продавцем доступу до твору після певної кількості користувань.

8. Контракти. За правильного оформлення контракти можуть надати власникам авторського права ширше повноваження щодо контролю за використанням їхніх творів.

9. Клірингові центри. За такого підходу власники авторського права і суміжних прав на розміщені в Інтернеті твори надають кліринговим центрам повноваження з ліцензування своїх прав на твори. Користувач сплачує збір за видачу ліцензії такому кліринговому центру, а той в свою чергу розподіляє отримані кошти серед власників авторських прав [3, с. 8].

Застосування заходів захисту авторських прав в мережі Інтернет, що пропонуються сьогодні практиками та теоретиками зможе, на нашу думку, забезпечити належний захист, але для реалізації таких заходів необхідна, в першу чергу, підтримка з боку держави. Безспірно, одним із напрямків подолання порушень авторських прав в мережі Інтернет має стати удосконалення чинного законодавства та імплементація відповідних норм європейського законодавства у вітчизняне.

Література

1. Офіційний сайт Державного департаменту інтелектуальної власності України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sips.gov.ua>.
2. Про телекомунікації : Закон України від 18 листопада 2003 року (редакція від 01 березня 2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Пастухов О. М. Авторське право у сфері функціонування всесвітньої інформаційної мережі Інтернет: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» // Пастухов О. М. Нац. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К., 2002.

УДК 343. 378

ПРОТИДІЯ КОНТРАБАНДІ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН В УКРАЇНІ

Кензір Т. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31.

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Скірський І. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Проблема незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів на сьогодні вийшла за межі окремо взятих країн і перетворилася в загальносвітову проблему. Наркобізнес є однією із форм організованої злочинності, який не обмежується територіальними кордонами однієї держави. Геополітичне розташування України сприяє тому, що через її територію проходять шляхи доставки і транспортування наркотичних засобів та психотропних речовин, які контрабандним шляхом перетинають кордон України. Актуальність даної теми є незаперечною, оскільки нелегальний обіг наркотичних засобів в Україні набуває дедалі значніших масштабів, стає досить серйозним чинником, який негативно впливає на стан здоров'я і добробут населення, особливо молоді, розвиток суспільства загалом.

Розгляду даної теми присвячені наукові праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених (О.Я. Баєв, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, О.М. Васильєв, С.О.Сорока, Н.А. Мирошніченко, М.Б. Вандер та інші). Проте дослідження різних аспектів протидії контрабанді потребує постійного аналізу та вдосконалення. Адже наразі ми спостерігаємо тенденцію підвищення інтелектуального рівня та винахідливості контрабандистів наркотичних засобів, які постійно удосконалюють, змінюють методи і спрямованість своєї злочинної діяльності [1, с. 120].

Поняття контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів зазначено у статті 305 Кримінального кодексу України [2], відповідно до якої це є їх переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю. Суспільна небезпечність контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів визначається тим, що в такий спосіб на територію України, з території України чи транзитом через Україну неконтрольовано переміщуються наркотичні засоби, що становлять небезпеку для здоров'я населення. Обов'язковою ознакою злочину, що розглядається, є наявність предметів, що становлять підвищену небезпеку для здоров'я людей. Такими предметами є: 1) наркотичні засоби; 2) психотропні речовини; 3) прекурсорів; 4) аналоги наркотичних засобів та психотропних речовин [3].

Кримінально карним буде діяння, якщо предметом є хоча б один вид наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів. Поняття та ознаки названих предметів перераховані в Законі України «Про обіг в Україні наркотичних

засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів» [3]. При цьому всі ці предмети (крім аналогів) деталізовані Переліком наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, який сформований відповідно до законодавства і міжнародних зобов'язань України і затверджений постановою Кабінету Міністрів України від [4].

Суспільно небезпечне діяння при контрабанді наркотичних засобів полягає в активних діях. Об'єктивна сторона, передбачає два альтернативні способи вчинення даного злочину: перший – переміщення наркотичних засобів через митний кордон поза митним контролем; другий – переміщення з приховуванням від митного контролю. Місце вчинення злочину, тобто митний кордон України, є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони. Слід зазначити, що незаконне переміщення може бути здійснене різними способами, а саме: перевезення, перенесення, пересилання наркотичних засобів через митний кордон.

Контрабанда наркотичних засобів передбачає наявність умисної форми вини і вигляді прямого умислу. При цьому особа усвідомлює суспільну небезпеку своїх дій, передбачає їх негативних наслідків та прагне їх настання. Кримінальній відповідальності за контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів підлягають як громадяни України, так і іноземні громадяни, а також особи без громадянства, які є осудними та до моменту вчинення злочину досягнули шістнадцяти років. Відповідний злочин карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, що були предметом контрабанди [5, с. 208].

Важливо зазначити, що контрабанда наркотичних засобів здійснюється на всіх ділянках державного контролю з використанням різних видів транспорту. Так, за минулий рік найбільша кількість випадків затримань припадає на автомобільний транспорт, але і використовуються залізничний, морський, авіаційний види транспорту, часті випадки контрабанди за допомогою поштового зв'язку.

Підсумовуючи вищесказане, можна дійти висновку, що одним із першочергових завдань задля вирішення даної проблеми є активізація роботи відповідних органів щодо виявлення контрабанди наркотичних засобів, злочинних наркоугруповань та перекриття каналів незаконного транспортування наркотичних засобів через митний кордон України.